

Bothnia Welfare ● Coalition for Research and Knowledge

BoWer – mot tvärvetenskaplig välfärdsforskning och innovationer

Strategi för forsknings- och innovationsnätverket för välfärdstjänster i Österbotten 2013–2015

INNEHÅLL:

	SIDA
Förord	
1. Inledning	3
2. BoWers vision och värden	6
3. BoWers mål	7
4. Verksamhetsplan för 2013–2015	7
5. Uppföljning och utvärdering av strategin	13

BILAGOR

- Bilaga 1.** Expertgruppens sammansättning
- Bilaga 2.** Strategiprocessens faser hösten 2012

Förord

Social- och hälsovårdssektorn har genomgått och fortsätter att genomgå kraftiga förändringar, såväl nationellt som regionalt. Därför har vi även i Österbotten skäl att tillsammans studera och bedöma utvecklingsbehoven och eventuella trender på dessa områden. Vi är tvungna att fundera på fungerande modeller för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och på huvudlinjerna för deras utveckling. Klustret för välfärdsforskning och kompetens i Österbotten, dvs. BoWer, stöder den eftersträvande förändringen av servicestrukturen genom forskning och utvärdering.

Målet för denna strategi, som sträcker sig fram till 2015, är att främja kommuninvånarnas välfärd och hälsa i regionen och att i detta syfte intensifiera de österbottniska aktörernas forsknings- och utvärderingssamarbete kring välfärdstjänsterna såväl regionalt och nationellt som internationellt. Vi har definierat BoWers verksamhet så att den möjliggör omfattande samarbete och sektorsövergripande sakkunskap inom såväl forskning som utvärdering. Den forskning och utvärdering som sker inom BoWer står till förfogande som redskap som producerar kunskap och

eventuellt också nya verksamhetsmodeller i syfte att utveckla regionens välfärdstjänster och den kompetens som de kräver.

Utifrån det som anförts ovan har vi med BoWer-strategin eftersträvat ett synsätt som betonar en övergripande syn på människans välfärd, som en del av hälsan och den mentala hälsan. Konkret: välfärd är det som människan saknar när hon mår dåligt. Välfärd är något som finns eller saknas i människans vardag och omvärld. BoWer-strategin framhäver i princip betydelsen av åtgärder som främjar människans välfärd. Den lyfter fram vikten av samarbete över förvaltnings- och sektorsgränserna vid ledningen av social- och hälsovårdstjänsterna och välfärdskommunen. Strategin betonar att varje individ måste ta ansvar för sin välfärd, hälsa och mentala hälsa. Med hjälp av inkluderande verksamhetsformer hjälper strategin kommuninvånarna i vår region på olika sätt får sin röst hörd när förutsättningarna, strukturerna och verksamhetsmodellerna för deras välfärd utvecklas.

Klustret för välfärdsforskning och kompetens i Österbotten är ett nätverk. Nätverkets värden är partnerskap, delaktighet, mod, effektivitet och öppenhet. Vi tror att utifrån dessa värden når vi på bästa sätt de mål som satts för 2013-2015 i strategin. Vi fortsätter gärna och engagerat att arbeta för att BoWer ska vara ett mästerprov på österbottnisk nätverkskompetens, välfärdsforskning och utvärdering samt innovationer som stöder sig på dessa.

Tack till alla instanser som hittills finansierat BoWers verksamhet: Österbottens förbund, Vasa stad, Vasa sjukvårdsdistrikt, Eruf-programmet och Vasa universitet. Tack till alla som har arbetat på olika sätt inom nätverket för att främja österbottningarnas välfärd och hälsa. Tack till alla som utarbetat och kommenterat BoWer-strategin. Ett särskilt tack till Er experter hos kommuner, samkommuner, organisationer, statsförvaltningen och andra instanser, som har bidragit med Er arbetsinsats inom BoWer-nätverket för att främja de gemensamma målen ända sedan 2007. Ett stort tack till styrgruppen för att ha lotsat strategin och uppmuntrat vårt arbete. – Vi har en bra grund att bygga vidare på.

Vasa 14.2.2013

Pirkko Vartiainen
Ordförande för BoWers styrgrupp
Professor, social- och hälsoförvaltningsvetenskap
Vasa universitet

1. Inledning

Denna strategi för BoWer-nätverket för 2013–2015 siktar på att BoWer ska bli en regionalt, nationellt och internationellt erkänd forsknings- och innovationsmiljö för välfärdstjänster. BoWer möjliggör ett aktivt fungerande och sektorsövergripande forskningsprogram för delaktighet, välfärd och hälsa, inklusive mental hälsa, och en därtill ansluten innovationsmiljö i Österbotten.

BoWer (Bothnia Welfare - Coalition for Research and Knowledge) inledde sin verksamhet som ett kluster för välfärdsforskning och kompetens 2008. Pirkko Vartiainen, professor i social- och hälsovårdsförvaltningsvetenskap vid Vasa universitet, uttalade inledningsorden till BoWer redan 2007.

BoWers verksamhet har baserat sig på ett öppet nätverk, nätverksaktörernas aktivitet och utomstående projektfinansiering. Hittills har BoWers verksamhet finansierats av Östersbottens förbund med landskapets utvecklingspengar, Vasa sjukvårdsdistrikt, Vasa stad och Vasa universitet samt Eruf-programmet. Dessutom har ett flertal aktörer bidragit med sin arbetsinstas till BoWer-nätverket.

Med BoWers verksamhet har man velat svara på sådana behov i Österbotten som på effektivaste sätt kan främja befolkningens välfärd och hälsa i hela regionen. Åren 2007-2012 stödde BoWer främjandet av österbottningarnas välfärd och hälsa med hjälp av tvärvetenskaplig forskning, utveckling över förvaltnings- och sektorgränserna samt utvärdering och utbildning. BoWer-nätverket har främjat en mångsidig regional och nationell dialog mellan forskning, utveckling, utbildning och utvärdering. Detta illustreras av flera publicerade böcker och artiklar, regionala, nationella och internationella seminarier, flertalet medborgarråd som främjat människornas delaktighet samt nätverksbildning, kompetens och kompetensutveckling i anslutning till produktion och utnyttjande av välfärdskunskap. Genomförandet av dialogmodellen det offentlig-organisationer i samarbete mellan social- och hälsovårdsorganisationer, kommuner och forsknings- och utvecklingsorganisationer på området är en unik satsning även i nationellt perspektiv, där BoWer har kunnat bidra med ett visst stöd. – Samarbetet fortsätter 2013-2015.

BoWers verksamhet har varit sektorsövergripande och stött sig på aktörernas styrkor. Det intensiva forsknings- och utvecklingssamarbetet med internationella och särskilt nordiska aktörer torde berätta hur energiskt BoWer är. Åren 2007–2012 har nätverkets centrala aktörer varit:

- Regionala välfärdsexperter, producenter av välfärdstjänster och aktörer inom välfärdstjänster
  - Österbottens förbund, regionens kommuner och samarbetsområden, Vasa stad, Vasa sjukvårdsdistrikt, Vasek, privata aktörer, social- och hälsovårdsorganisationer och de kompetenscenter inom det sociala området som verkar i regionen, SONet BOTNIA och FSKC
- Regionens högskolor och särskilt högskolornas välfärdsutbildning och välfärdsforskning
  - VU, ÅA, VYH, Novia, Muova, JU, HU, Lévon-institutet
- Det synnerligen intensiva och goda samarbetet med Campus Brändö (Medibothnia), det projekt som innoverar högskoleutbildning på området samt forskning och utveckling i anslutning därtill.

- Institutet för hälsa och välfärd och dess enhet i Vasa jämte aktörer
  - kontakterna till WHO samarbetscentret för mental hälsa samt Vasa kompetenscentrum för mentalvård jämte nationella och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt
  - forsknings- och utvecklingssamarbetet med NHV och NVC
  - det intensiva och mångsidiga samarbetet med den regionala hälso- och välfärdsforskningen (ATH)

- Andra regionala och nationella välfärdsexperter och välfärdsutvecklare
  - stärkandet av KASTE-samarbetet med hjälp av nordiskt och internationellt samarbete, andra utvecklingsprojekt i regionen
  - det långvariga samarbetet med Innokylä-projektet
  - Utvecklingssamarbetet med SHM, THL och TTL (kvalitetskriterier för ledarskap inom social- och hälsovården, samarbete vid planeringen och genomförandet av Kaste-programmet), JM (delaktighetspolitik och utvecklande av verktyg som stöder en elektronisk deltagandemiljö t.ex. i samarbete med webbplatsen Dinasikt.fi), inom ANM:s och IM:s nätverk (integration av invandrare och stöd för sysselsättning).

BoWer-verksamhetens omfattning har samtidigt visat sig vara nätverkets styrka och svaghet. År 2012 ville styrgruppen också inrikta BoWers verksamhet tydligare på tvärvetenskaplig och sektorsövergripande forskning och innovationer.

Utkastet till strategi för BoWer-nätverket bygger på redan upplevt och utfört forsknings- och utvecklingsarbete. Det stöder sig på de diskussioner om BoWer-nätverkets mervärde som under årens lopp förts med flera centrala finansiärer samt regionala och nationella intressentgrupper. Budskapet från dessa erfarenheter har varit att BoWer-nätverkets verksamhet ses som mycket viktigt även i framtiden. För att främja välfärd och hälsa i dessa tider behövs aktörer som bildar nätverk, beprövad och förutsägande kunskap om välfärdens situation, faktorer som påverkar den samt framtidens utmaningar. I strategiutkastet stöder BoWers profil också uppbyggnaden av en forsknings- och innovationsplattform för delaktighet, välfärd och hälsa, inklusive mental hälsa i Österbotten.

BoWers forsknings- och innovationsnätverk och dess resultat kan utnyttjas av följande aktörer: Österbottens förbund, regionens kommuner och samkommuner, social- och hälsovårdsorganisationer och privata företag, utbildningsanordnare, instanser som utför forsknings- och utvärderingsarbete, de som utvecklar sektorn, politiska beslutsfattare, massmedierna och i sista hand kommuninvånarna i regionen.

I strategin har särskild uppmärksamhet fästs vid information om BoWer-nätverkets åtgärder, spridning av åtgärderna och förankring av verksamhetspraxis. Åtgärder och god praxis sprids och förankras med hjälp av bl.a. THL, Innokyläs forsknings- och expertnätverk, det komplexitetsforskningsnätverk som lotsas av Vasa universitet och BoWer, stödet för genomförande av Kaste-programmet, social- och hälsovårdsorganisationer samt olika seminarier och utbildningar. I Norden och internationellt sprids och förankras nätverkets åtgärder med hjälp av forsknings- och utvecklingsorganisationer inom hälso- och socialvården, forskar- och expertkontakter, gemensamma projekt, publikationer, seminarier och annat expertarbete.

2. BoWers vision och värden

BoWers vision 2013–2015:

BoWer är ett erkänt, pålitligt och permanent samarbetsnätverk för välfärd och en stark påverkare i Österbotten.

BoWer är en regionalt, nationellt och internationellt känd forsknings- och innovationsmiljö för delaktighet, välfärd, hälsa och mental hälsa.

Värden som styr BoWers verksamhet:

- **Partnerskap**
Forsknings- och innovationsnätverkets verksamhet baserar sig på partnerskap och förtroende samt gemensamt godkända prioriteringar för verksamheten. Inom partnerskapet respekterar man olika sektors och vetenskapsgrenars kompetens, olika verksamhetskulturer, samarbete och arbetsfördelning, olika approacher samt flerspråkighet och flerstämmighet.
- **Delaktighet**
Forsknings- och innovationsnätverket främjar människornas delaktighet i vardagens miljöer, välfärdstjänsterna, forskning kring dem och revidering av dem. Delaktighet är en genomgående princip i all verksamhet inom vårt nätverk.
- **Mod**
Forsknings- och innovationsnätverket lyfter modigt fram framtidsorienterade och aktuella forskningsfrågor som gäller delaktighet, välfärd, hälsa inklusive mental hälsa och tar tag i dem. Nätverket studerar modigt utmaningar som främjar välfärd och hälsa i hela Österbotten, för att aktörerna i landskapet bättre än förr ska få den kunskap de behöver som hjälp i sin verksamhet.
- **Effektivitet**
I all forsknings- och innovationsverksamhet inom nätverket strävar man efter effektivitet, som främjas av aktörernas sakkunskap.
- **Öppenhet**
Samarbetet mellan aktörerna inom forsknings- och innovationsnätverket är öppet. Vi hälsar regionala, nationella och internationella aktörer som är intresserade av sambanden mellan delaktighet, välfärd, hälsa och mental hälsa välkomna med i vårt innovations- och forskningsnätverk.

→ BoWer är Österbottens ”öra”

3. BoWers mål

BoWers huvudmål 2013–2015

Målet är att:

1. Befästa BoWer-nätverkets verksamhetsformer som ett permanent forsknings- och innovationsnätverk för välfärd i Österbotten.
2. Inrätta ett tvärvetenskapligt forskningsprogram som studerar sambanden mellan delaktighet, välfärd och hälsa inklusive mental hälsa.
3. Stödja utnyttjandet av forskning och kunskap om välfärd på olika nivåer och därigenom aktörernas kompetens.
4. Svara på regionens behov av att skapa och sprida innovationer som avser välfärdstjänster.
5. Stärka det nationella och internationella forsknings- och expertnätverket och göra forskningen och utvärderingen till en del av det arbete som utförs inom välfärdstjänsterna.

4. Verksamhetsplan för 2013–2015

För att uppnå de fem målen för BoWers forsknings- och innovationsnätverk som nämns i kapitel 3 har det utarbetats en verksamhetsplan i form av en tabell, av vilken framgår de konkreta åtgärder och uppgifter som planerats 2013–2015 för att uppnå målet, ansvariga aktörer och tidtabell 2013–2015. Arbetsgruppen använder en verksamhetsplan i detalj, men i det följande presenteras en sammanträngd verksamhetsplan i form av en tabell.

Mål för strategin	Konkreta åtgärder och uppgifter 2013–2015
1. Befästa BoWer-nätverkets verksamhetsformer som ett permanent forsknings- och innovationsnätverk i Österbotten	1.1. Utarbeta och genomföra en strategi för forsknings- och innovationsnätverket för 2013–2015
	1.2. Sammanföra den välfärdsforskning som bedrivs i regionen till ett forskningskluster som fungerar som ett nätverk och befästa det så att det stödjer innovativa tjänster på området
	1.3. Söka utomstående finansiering för forsknings- och innovationsnätverket för genomförandet av strategin
	1.4. Kommunicera och påverka i offentligheten för att göra forsknings- och innovationsnätverket mera känt och attraktivt nationellt och regionalt a) Fr.o.m. 01/2013 starta effektiviserad och planmässig intern kommunikation om strategin inom nätverket b) Ordna ett möte för medierna när strategin genomförs 03/2013: Aktörerna berättar i offentligheten och för den breda allmänheten varför man vill främja forsknings- och innovationsnätverket i Österbotten c) Informera regionens beslutsfattare och branscheexperterna om forsknings- och innovationsnätverkets strategi och verksamhetsplan - lednings- och styrgrupper - beslutsorgan i olika organisationer - expertnätverk e) Informera om forsknings- och innovationsnätverket nationellt och i Norden - t.ex. artiklar, nationella seminarier, webbaserade utvecklings- och forskningsmiljöer, meddelanden om aktuella frågor, - SOSTE:s nyhetsbrev nationellt, NOSTE, TESSO, Kuntalehti, Innokylä-samarbetet, aktörernas egna webbplatser

2. Inrätta ett tvärvetenskapligt forskningsprogram som studerar sambanden mellan delaktighet, välfärd och hälsa inklusive mental hälsa	2.1. Välja forskningsfrågor som baserar sig på forskningstema för 2013–2015 – de forskningsfrågor som väljs i detta skede är centrala ur ett allösterbottniskt perspektiv och baserar sig på aktörernas styrkor
	2.2. Bygga upp en profil, image och motto som stöder dem för forskningsprogrammet: Med betoning på välfärds- och hälsohelheten i forskningen: <i>"No health without mental health"</i> Med betoning på delaktighet och involvering i forskningen: <i>"Nothing for us without us"</i> Med betoning på komplexitetsledarskap inom forskningen: <i>"Complexity keeps you going"</i>
	2.3. Organisering i sektorsövergripande och tvärvetenskapliga forskningsgrupper som studerar temana och som leds av universitet och forskningsinstitut
	2.4. Projektifiera forskningsplanerna utifrån ATH-materialet och annat material om befolkningen i regionen

	<p>2.5. Som ett verktyg för forskningsprogrammet inrätta en "utredningsmannabank", som regionerna kunde utnyttja (jfr forskningsämnesbanken).</p> <p>Utnyttjande av en elektronisk anslagstavla:</p> <p>BoWers nätverksaktörer lägger fram ett initiativ för högskolekonsortiet i Vasa om upprätthållande av ovannämnda elektroniska anslagstavla/ utredningsmannabank</p>
	<p>2.6. Med stöd av de resurser som allokerats till forskningsprogrammet göra utredningar på olika nivåer och lägga fram åtgärdsförslag som baserar sig på resultaten</p>
	<p>2.7. Stödja forskning i anslutning till Österbottens "top 10"-indikatorer</p>
<p>3. Stödja utnyttjandet av forskning och kunskap om välfärd på olika nivåer och därigenom aktörernas kompetens</p>	<p>3.1. Skapa rutiner för en öppen dialogmodell för det offentlig - organisationer</p> <p>3.2. I Österbotten inrätta "Runda bordet för delaktighet, välfärd och hälsa inklusive mental hälsa", som reagerar på aktuella välfärdsfrågor i regionen. Det är också viktigt att tillsammans kommunicera utåt om dessa saker.</p> <p>Temavisa sammankomster kring det runda bordet (1 företrädare/ organisation). Syftet med det runda bordet är att komma överens om konkreta åtgärder i enlighet med ett på förhand överenskommet tema</p> <p>3.3. Avlöna en regional koordinator för välfärds- och hälsokunskap genom att utnyttja gemensamma resurser</p>

	<p>3.4. Arrangera seminariet Ett välmående och friskt Österbotten i anslutning till utnyttjandet av ATH-forskningens resultat och annan regional kunskapsproduktion</p>
	<p>3.5. Vara med och göra välfärdspolitiken till en del av en ny slags delaktighetspolitik (nya former av demokrati och JM- och SHM-samarbete)</p>
	<p>3.6. Nätverksaktörerna utvecklar och tar i bruk nya involverande modeller (t.ex. råd)</p> <ul style="list-style-type: none"> - en modell för ett medborgarråd tas fram som ett redskap för utvecklande av social- och hälsovårdstjänsterna - I Vasa sjukvårdsdistrikt införs kundråd för att utveckla verksamheten
<p>4. Svara på regionens behov av att skapa och sprida innovationer som avser välfärdstjänster</p>	<p>4.1. År 2014 med stöd från BoWer inleda det föreberedande skedet i syfte att skapa en innovationsplattform för social- och hälsovårdstjänster för äldre och åldringar i Österbotten</p> <p>4.2. År 2013 med stöd från BoWer inleda det förberedande skedet i syfte att ordna social- och hälsovårdstjänster för invandrare samt en innovationsplattform för denna i Österbotten</p> <p>a)främjande av invandrades delaktighet och sysselsättning via de tre stigar som integrationslagstiftningen visar på med regionala metoder</p> <p>b) Förebyggande av marginalisering av unga med invandrarbakgrund och regionala verksamhetsformer: via projektet Solid youth</p>

<p>5. Stärka det nationella och internationella forsknings- och expertnätverket och göra forskningen och utvärderingen till en del av det arbete som utförs inom välfärdstjänsterna</p>	<p>5.1. Ett nationellt expertnätverk upprättas:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) via THL:s, Innokyläs forsknings- och expertnätverk b) via det komplexitetsforskningsnätverk för som lotsas av VU och BoWer. c) via stödet för genomförande av Kaste-programmet d) via SOSTE:s nätverk e) via SHM:s ledarskapsnätverk f) via nationella forskningsprojekt (t.ex. i samarbete med sektorforskningsinstitut)
	<p>5.2. Det bildas ett nordiskt och internationellt expertnätverk, som stödjer forskningsprogrammets mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) via nordiska forsknings- och utvecklingsorganisationer inom social- och hälsovården, dvs. NHV och NVC b) via internationella forskar- och expertkontakter och projekt

5. Uppföljning och utvärdering av strategin

Utvärderingen genomförs av flera olika aktörer i form av en verkstad så att man utnyttjar självutvärderingsprocesser. I praktiken betyder detta att varje år genomförs ett av styrgruppens möten i form av en utvärderingsverkstad och den fungerar också som stöd för uppdatering av strategin.

Styrgruppen har godkänt denna procedur i sitt möte 5.12.2012.

Bilaga 1. Expertgruppens sammansättning

- Vasa universitet:	Pirkko Vartiainen (ordf.)
- THL Vasa:	Maritta Vuorenmaa
- Österbottens förbund:	Varpu Rajaniemi
- Vasa sjukvårdsdistrikt:	Pia Wik
- Social- och hälsovårdens organisationsaktörer:	Tuula Peltoniemi
- Vasa-Laihela-Lillkyro:	Jukka Kentala
- Korsholm-Vörå (K2):	Hans Boije
- Jakobstadsregionen (K4):	Peter Granholm
- Kust-Österbotten (K5):	Jarkko Pirttiperä
- BoWer-projektet:	Tiia Ahonen (sekr.)

De ordinarie medlemmarna har utsett ersättare till mötena, om de själva har varit förhindrade att delta.

Bilaga 2. Strategiprocessens faser hösten 2012

På mötet 12.10.2012 godkändes expertarbetsgruppens arbetsplan för hur strategin ska avancera i oktober-november

12.10 Expertarbetsgruppens 1:a möte kl. 10–13 i Vasa universitet (F362B)

- Godkännande av processplanen för arbetsgruppens arbete
- En lägesrapport om vår omvärld baserad på nuläget
- Målet är att formulera en vision, värden och centrala mål för strategin
- Beskrivning av delprocesserna, diskussion om roller/nyttan med nätverket/ förväntningarna på nätverket

- Efter mötet bearbetar BoWer-teamet strategin till ett fasdokument
- Fasdokumentet delges expertarbetsgruppen för kommentarer vecka 43

26.10 Expertarbetsgruppens 2:a möte kl. 9–11

- Målen börjar konkretiseras
- På mötet är avsikten att slå fast målen och beskriva de åtgärder som måste vidtas för att nå dem jämte preliminära rolltilldelningar

- Arbetsgruppens resultat sammanställs: i denna fas **till varje representants bakgrundsorganisation för kommentarer och diskussion** (åtgärder och ansvarsfrågor!)
- I anslutning till beredningen av forskningsprogrammet diskuteras möjligheten till kommentarer också med högskolorna i regionen
- Resultaten av diskussionerna tillställs Tiia A. senast **6.11.2012**

9.11. Expertarbetsgruppens 3:e möte kl. 10–13

- Ansvariga aktörer och en tidtabell för de strategiska åtgärderna bestäms
- Styr- och ledningsstrukturen bestäms preliminärt
- Riktlinjerna för förankringen och kommunikationen bestäms preliminärt

- BoWer-teamet sammanställer ett utkast till strategi
- **Omfattande möjlighet till kommentarer öppnas vecka 46:** kompetenscentra, högskolor, bakgrundsorganisationer: kommentarerna tillställs Tiia före måndag **19.11.2012**
- BoWer-teamet: strategidokumentet bearbetas utifrån kommentarerna

23.11 Expertarbetsgruppens 4:e och sista möte kl. 10–13

- Kommentarer från remissrundan förs in i strategin
- Styr- och ledningsstrukturen slås fast
- Överenskommelse om uppföljning och information

- Strategin bearbetas i en form som kan sändas till styrgruppen och den sänds till styrgruppens medlemmar så att de får bekanta sig med den vecka 48.

5.12. BoWers styrgrupp behandlar nätverksstrategin och godkänner den som det dokument som styr verksamheten 2013–2015.